

MượT Mà Cây Trái Quê Ta

--- Nguyễn Mẫn Cán ---

*Đến đây thì ở lại đây
Bao nhiêu bén rễ xanh cây lại về*

Không gì thú vị bằng đến với đồng bằng Nam bộ, bạn lại về thăm miệt vườn, đi dưới màu xanh bạt ngàn của quê hương. Màu xanh da trời lẫn màu xanh dòng nước kênh rạch, màu xanh mượT mà óng chuốt của vườn cây ăn trái quê ta. Miệt vườn! Hai tiếng thân thiết có từ Nam bộ. Vùng đất cao trải dài hai bên bờ sông Tiền, sông Hậu. Nhờ thiên nhiên ưu đãi, thuận lợi canh tác nên miệt vườn quanh năm phủ màu xanh. Đặc biệt không giống với những vùng đất kh'ac, trái cây Nam bộ thường nghịch mùa nên quanh năm thường có đủ loại. Bên những cù lao xanh, phù xa như dòng sữa mẹ, tưới mát ruộng đồng, vườn cây ăn trái.

*Quê em hai dãy cù lao
Có dừa ăn trái, có cau ăn trầu
Sầu riêng, măng cụt, chôm chôm
Xoài ngon, mít ngọt, chuối thơm nghìn trùng.*

Sống gần gũi với thiên nhiên, người dân miệt vườn đã tích cực khai thác mảnh đất màu mỡ để lên liếp, lập vườn. Kỹ thuật lập vườn đòi hỏi công phu và sức đầu tư vốn, lao động ban đầu: đào đất, lên liếp, chọn giống cây trồng, chăm bón... Muốn lập vườn thì trước hết khai mương:

*Lập vườn thì phải khai mương
Làm trai hai vợ phải thương cho đồng...*

Đi đôi với khai mương, lên liếp, người làm vườn ngày nay đã biết chọn cây đặc sản có năng suất cao, giá trị về kinh tế như: nhãn lòn, bưởi năm roi, sầu riêng, măng cụt, cam, quít, sapochê, xoài cát...

Những vườn cây ăn trái nổi tiếng xưa nay ở Nam bộ: Cái Mơn (Bến Tre), Cái Bè (Tiền Giang), An

Bình, Bình Hòa Phước, Đồng Phú (Vĩnh Long), An Thới, Kê Sặt (Cần Thơ), Cao Lãnh (Đồng Tháp)... đã thu hút níu kéo du khách và là nguồn lợi lớn đối với kinh tế vườn. Trồng cây ăn trái mỗi mẫu vườn đem hoa lợi bằng chục công ruộng. Ở Tiền Giang, một công đất (1.000m²) nếu trồng sảpôchê thu hoạch thu hoạch từ 4 đến 6 triệu một năm, sầu riêng còn thu nhập cao hơn: từ 25 đến 35 triệu đồng một năm. Sự quan trọng của kinh tế miệt vườn ông cha ta đã biết từ lâu: *nhất canh trì, nhì canh viên, tam canh điền*.

Mặc dù đường đi đến miệt vườn còn nhiều khó khăn, có nơi phải lội bộ hàng chục cây số, hoặc ngồi trên vỏ lãi chạy luồn lách qua nhiều kênh rạch, sau khi vượt qua nhiều cầu khỉ "cầu tre lắc lẻo gập ghềnh khó đi". Nếu có dịp đến miệt vườn, bạn mới cảm nhận hết sức quyến rũ của nó. Bạn đi dưới hàng dừa xanh bát ngát, xum xuê trái:

*Hàng dừa cao say sưa ôm bóng ngủ
Bầu quả xanh khảm bạc hớ hênh phố...*

(Huy Cận)

Mùa này, nhãn vừa đơm bông, hương nhãn lồng quện trong gió thơm phưng phức. Nhìn những trái xoài xanh lơ lửng trên cây, chom chom dày cơm tróc hạt, vú sữa bóng láng căng phồng, mùa sầu riêng thoang thoảng đưa hương:

*Em đi đâu mà tóc thơm vậy
Hay em qua vườn sầu riêng...*

(Lê Anh Xuân)

Vùng đặc sản miệt vườn như xoài ngon, vú sữa ngọt:

*Xoài nào ngon bằng xoài Cao Lãnh
Vú sữa nào ngọt bằng vú sữa Cần Thơ.*

Hoặc:

*Xoài chua, cam ngọt Ba Lai
Bắp thì Chợ Giữa, giòng khoai Mỹ Hà (Bến Tre).*

Sau giờ mệt nhọc không gì bằng hái trái dừa xiêm, vạt đầu uống một mạch: *Uống nước xiêm hơn tiêm thuốc bổ*. Vĩnh Long với những cù lao xanh, vườn nhãn lồng trái cây đủ loại:

*An Bình một dãy biếc xanh
Trái cây trĩu nặng trên cành đong đưa.*

Ngày nay người dân miệt vườn đã thực hiện phương thức canh tác: kết hợp chăn nuôi trồng trọt theo mô hình VAC khép kín. Chăn nuôi, trồng trọt đã đem lại nguồn thu nhập lớn gấp bốn, năm lần so với làm ruộng. Nếu trồng cây đặc sản như nhãn lồng, trúng mùa thì thu nhập có khi trúng hàng chục lần. Mặc dù phương tiện giao thông không thuận tiện, thị trường giá cả trôi nổi nhưng miệt vườn đã sớm vực dậy một tiềm năng lớn đối với đồng bằng Nam bộ. TP.HCM hằng năm xuất khẩu 4-5 triệu tấn. VN đứng hàng thứ ba đối với các nước châu Á - Thái Bình Dương. Đó là tín hiệu đáng mừng cho đầu năm 1996. Trước sự biến đổi kinh tế vườn hiện nay, đâu cũng thấy "ngôi hóa đỏ au", trang bị những tiện nghi hiện đại không thua kém thị dân. Ngoài thu nhập lớn đối với kinh tế vườn, miệt vườn còn là nơi thu hút du khách. Công ty Du lịch Vĩnh Long đã thực hiện thành công tuyến thăm và ngủ lại miệt vườn. Du khách nằm nghỉ trong vườn cây ăn trái, thưởng thức những đặc sản miệt vườn trong khung cảnh:

*Hàng bần xanh lưa thưa bên dòng nước
Ruộng vườn xanh bát ngát bao la
Cụm lục bình hoa tím ngấn ngơ chiều
Đàn cá lượn tìm nơi để đẻ
Trên kên rạch chỉ chít xuống ba lá...*
(Trần Thúc Phương)

Cuộc sống phong phú miệt vườn đã khởi sắc. Đã tàn mùa chanh,, đang vụ cam, xoài chín vàng rực. Tín hiệu mùa xuân hi vọng tràn trề đã đến với miệt vườn đầu năm 1996.